ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ АЛАБУГА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ ОЛЫ КАЧЫК АВЫЛ ҖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ АЛАБУГА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ ОЛЫ КАЧКА АВЫЛЫ ҖИРЛЕГЕ КИҢӘШЛӘР

Олы Качка авылы карары КАРАР
2019 елның декабре «26» № 180

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «2019-2035 елларга» Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районының Олы Качык авыл җирлеге "муниципаль берәмлеге территориясендә транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программасын раслау турында"

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы, «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2015 елның 25 декабрендәге 1440 номерлы «Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районының Олы Качык авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы, Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районының Олы Качык авыл җирлеге Советы, «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» гы Федераль закон, Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2015 елның 25 декабрендәге 1440 номерлы " Татарстан Республикасы

Карар:

1. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «2019-2035 елларга» Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районының Олы Качык авыл җирлеге "муниципаль берәмлеге территориясендә транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программасын раслау турында"
2. Әлеге карар рәсми басылып чыгарга тиеш.
3. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотам.

Рәис А. А. Голованов

ОЛЫ КАЧЫК АВЫЛ ҖИРЛЕГЕ МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕ ТЕРРИТОРИЯСЕНДӘ ТРАНСПОРТ ИНФРАСТРУКТУРАСЫН КОМПЛЕКСЛЫ ҮСТЕРҮ ПРОГРАММАСЫ ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ АЛАБУГА РАЙОНЫ 2019-2035 елларга.

Тоту 3
Паспорт 6
1 Муниципаль берәмлекнең транспорт инфраструктурасы торышы характеристикасы 9
1.1 Россия Федерациясе субъектының Россия Федерациясе пространство оешмасы структурасында положениесен анализлау, Россия Федерациясе субъектының пространство оешмасы структурасында җирлекнең торышын анализлау 9
1.2 Җирлекнең социаль-икътисади характеристикасы, җирлек территориясендә шәһәр төзелеше эшчәнлегенең характеристикасы, шул исәптән транспорт өлкәсендәге эшчәнлекне дә кертеп, транспорт соравын бәяләү 10
1.3 Транспорт инфраструктурасы эшчәнлегенең характеристикасы һәм эш күрсәткечләре 12
1.4 Юллар челтәренең характеристикасы, юл хәрәкәте параметрлары (тизлек, тыгызлык, транспорт чаралары агымының составы һәм интенсивлыгы, юлларны йөкләү коэффициенты һәм юл хәрәкәте торышын, әйләнә-тирә мохиткә автомобиль транспортыннан экологик йөкләнешне һәм икътисадый югалтуларны тасвирлый торган башка күрсәткечләр), юлларны карап тоту сыйфатын бәяләү (тизлек, тыгызлык, состав һәм хәрәкәтнең ешлыгы), юлларны карап тоту сыйфатын бәяләү 15
1.5 Гомуми файдаланудагы транспорт чараларының эш характеристикасы, пассажирлар агымын анализлауны да кертеп 20
1.6 Җәяүлеләр һәм велосипедларда йөрү шартларының характеристикасы23
1.7 Йөк транспортларының хәрәкәт характеристикасы, коммуналь һәм юл хезмәтләренең транспорт чаралары эшен бәяләү, әлеге транспорт чаралары өчен инфраструктура торышын бәяләү 23
1.8 Юл хәрәкәте куркынычсызлыгы дәрәҗәсен анализлау 24
1.9 Транспорт инфраструктурасының әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты дәрәҗәсен бәяләү, халыкның куркынычсызлыгы һәм

сәламәтлегенә 25
1.10 Җирлекнең транспорт инфраструктурасын урнаштыру һәм үстерү шартлары һәм перспективалары характеристикасы..... 26
1.11 Транспорт инфраструктурасын үстерү һәм эшләтү өчен кирәкле норматив-хокукый базаны бәяләү 26
1.12 Транспорт инфраструктурасын финанслауны бәяләү 26
2 Муниципаль берәмлек территориясендә транспорт соравы фаразын эшләү, халыкның йөрү һәм йөк ташу күләмнәрен һәм характерын үзгәртү 27
2.1 Җирлекнең социаль-икътисади һәм шәһәр төзелеше үсеше фаразы 27
2.2 Җирлек территориясендә булган транспортка сорау, халыкның йөрү һәм йөк ташу күләме һәм характеры..... 28
2.3 Транспорт төрләре буенча транспорт инфраструктурасын үстерү фаразы..... 28
2.4 Җирлекнең юл челтәрен үстерү фаразы 29
2.5 Автомобильләштерү дәрәҗәсе, юл хәрәкәте параметрлары фаразы..... 29
2.6 Юл хәрәкәте куркынычсызлыгы күрсәткечләрен фаразлау..... 30
2.7 Транспорт инфраструктурасының әйләнә-тирә мохиткә һәм халык саулыгына тискәре йогынты ясавын фаразлау 30
3 Транспорт инфраструктурасын үстерүнең принципиаль вариантлары һәм транспорт инфраструктурасын үстерүнең максатчан күрсәткечләре (индикаторлары) буенча аларны эреләндерелгән бәяләү, алга таба тормышка ашыруга тәкъдим ителә торган вариантны сайлап алу 31
4 Транспорт инфраструктурасын үстерү вариантын тормышка ашыруга, транспорт объектларының техник-икътисадый параметрларын, чараларны (инвестицион проектларны) тормышка ашыру чиратлылыгын (инвестиция проектларын) проектлау, төзү, реконструкцияләү буенча чаралар (инвестицион проектлар) исемлеге)..... 33
4.1 Транспорт төрләре буенча транспорт инфраструктурасын үстерү чаралары..... 33
4.1.1 Автомобиль транспорты 33

4.1.2 Тимер юл транспорты.....33
4.1.3 Су транспорты.....33
4.1.4 Һава транспорты 33
4.2 Гомуми файдаланудагы транспортны үстерү, транспорт-күчеп утыру төеннәрен булдыру буенча чаралар 34
4.3 Бердәм парковка пространствосын үстерүне дә кертеп, җиңел автомобиль транспорты өчен инфраструктураны үстерү чаралары..... 35
4.4 Җәяүлеләр һәм велосипед хәрәкәте инфраструктурасын үстерү чаралары..... 36
4.5 Йөк транспорты, Коммуналь һәм юл хезмәтләре транспорт чаралары өчен инфраструктура үсеше буенча чаралар..... 36
4.6 Җирлектәге юллар челтәрен үстерү буенча чаралар..... 36
5 Транспорт инфраструктурасын үстерү вариантын гамәлгә ашыруга тәкъдим ителә торган транспорт инфраструктурасы объектларын проектлау, төзү, реконструкцияләү буенча чараларны (инвестиция проектларын) финанслау күләмнәрен һәм чыганакларын бәяләү 37
6 Транспорт инфраструктурасын үстерү вариантын тормышка ашыруга тәкъдим ителә торган транспорт инфраструктурасы объектларын проектлау, төзү, реконструкцияләү буенча чараларның (инвестицион проектларның) нәтиҗәлелеген бәяләү 39

ПАСПОРТ

Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районы Олы Качык авыл җирлеге муниципаль берәмлеге территориясендә транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программасы

Исем Программалар	Муниципаль берәмлек территориясендә транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программасы – 2019 – 2035 елларга Олы Качык авыл җирлеге
Эшләү өчен нигез Программалар	- РФ Шәһәр төзелеше кодексы, 29 декабрь 2004 ел, № 190-ФЗ; - 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон "Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында"»; - «Россия Федерациясендә автомобиль юллары һәм юл эшчәнлеге турында һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү хакында " 2007 елның 8 ноябрендәге 257-ФЗ номерлы Федераль закон»; - «Транспорт куркынычсызлыгы турында " 09.02.2007 ел, № 16-ФЗ Федераль закон»; - Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2015 елның 25 декабрендәге 1440 номерлы «җирлекләрнең, шәһәр округларының транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программаларына таләпләрне раслау турында " карары»; - Олы Качык авыл җирлеге муниципаль берәмлегенең генераль планы.
Заказчы һәм эшләүче Исеме ,программа, аларның урнашу урыны	МКУ " Олы Качык авыл җирлеге башкарма комитеты». Урнашу урыны: 423634 Татарстан Республикасы Алабуга районы, Олы Качка авылы, сельсовет ур., 29
Программаның максатлары һәм бурычлары	Программаның максаты-Олы Качык авыл җирлеге муниципаль берәмлегенең заманча һәм нәтиҗәле транспорт инфраструктурасын үстерү, муниципаль берәмлек халкы өчен транспорт комплексының хәрәкәт иминлеге дәрәҗәсен, күрсәтелә торган хезмәтләрнең сыйфатын һәм үтемлелеген арттыру. Әлеге максатларга ирешү өчен төп бурычларны хәл итәргә кирәк: - гомуми файдаланудагы автомобиль юлларын үстерү һәм камилләштерү буенча чаралар оештыру; - юл йөрү шартларын яхшырту буенча чаралар

	оештыру ; ; - юл хәрәкәте иминлеген арттыру буенча чаралар оештыру.
Транспорт инфраструктурасын үстерүнең максатчан күрсәткечләре (Индикаторлары)	- җәмәгать транспорты маршрутларында норматив халәттә тукталыш пунктлары саны; - гомуми файдаланудагы юлларның озынлыгы; - УДС тыгызлыгы; - мәдәният һәм мәгариф объектларының вакытлы парковкалар белән тәэмин ителеше дәрәҗәсенең туры килүе.
Программаны тормышка ашыру сроклары һәм этаплары	Программаны тормышка ашыру вакыты: 2019-2035 еллар. Программаны тормышка ашыру этапларга бүлекчәләрне күздә тотмый.
Транспорт инфраструктурасы объектларын (чаралар төркемнәре, Ярдәмче программалар, инвестиция проектлары) проектлау, төзү, реконструкцияләү буенча планлаштырылган чараларны (инвестицион проектларны) эреләндерелгән тасвирлау)	Әлеге программада тасвирланган чаралар транспорт чараларыннан файдаланучыларның уңайлылыгын һәм куркынычсызлыгын арттыруга һәм Олы Качык авылы муниципаль берәмлегенең социаль-икътисадый хәлен яхшыртуга юнәлдерелгән

Күләме һәм финанслау чыганаклары программасын	2019-2035 елларда программа чараларын гамәлгә ашыру өчен кирәкле финанс чараларының гомуми күләме 35801,363 мең сум тәшкил итәчәк, шул исәптән Татарстан Республикасы бюджеты акчалары-35701,363 мең сум, җирле бюджет чаралары-100 мең сум, шул исәптән еллар буенча: 2019 елда-1 994,563 мең сум. 2020 елда-4 900,0 мең сум. 2021 елда-7 953,4 мең сум. 2022 елда-3 913,4 мең сум. 2023 елда-4 800,0 мең сум. 2024-2035 елларда-12 240,0 мең сум. Программаны финанслау өчен акча күләме фаразланган характерда һәм ел саен җирле үзидарәнең вәкиллекле органы тарафыннан төзәтмәләр кертелергә тиеш.

1 Муниципаль берәмлекнең транспорт инфраструктурасы торышы характеристикасы

1.1 Россия Федерациясе субъектының Россия Федерациясе пространство оешмасы структурасында положениесен анализлау, Россия Федерациясе субъектының пространство оешмасы структурасында җирлекнең торышын анализлау

Татарстан Республикасы Россия Федерациясе субъекты булып тора, Россиянең Европа өлеше үзәгендә Көнчыгыш Европа тигезлегендә, ике елга-Идел һәм Кама кушылган урында урнашкан. Территориаль Идел буе федераль округы составына керә, Идел буе икътисади районына икътисади яктан карый. Республика башкаласы-Казан шәһәре.

Татарстан Республикасы Киров, Ульяновск, Самара һәм Оренбург өлкәләре, Башкортостан Республикасы, Марий Эл Республикасы, Удмурт Республикасы һәм Чуваш Республикасы белән чиктәш. Карала торган субъектның мәйданы 67 847 км^2, территориянең озынлыгы – төньяктан көньякка 290 км һәм көнбатыштан көнчыгышка 460 км.

Республиканың муниципаль төзелеше кысаларында, Татарстанның административ-территориаль берәмлекләре чикләрендә 956 муниципаль берәмлек төзелде:

- 2 шәһәр округы;
- Муниципаль районнар;
- 39 шәһәр җирлеге;
- 872 авыл җирлеге.

Алабуга муниципаль районы Татарстан Республикасының төньяк-көнчыгышында, республиканың көнбатышын һәм көнчыгышын, төньякны һәм көньякны тоташтыручы мөһим магистральләр кисешүендә булганда, ресурслар белән җитәрлек дәрәҗәдә тәэмин ителешкә ия (нефть, руда булмаган файдалы казылмалар, урман, су, җир ресурслары).

Алабуга муниципаль районының административ үзәге-Алабуга шәһәре Татарстан Республикасы башкаласы Казан шәһәреннән 215 км, Удмуртия башкаласы Ижау шәһәреннән 180 км, Башкортстан башкаласы-Уфа шәһәреннән 360 км ераклыкта урнашкан.

Алабуга муниципаль районы республиканың түбәндәге муниципаль берәмлекләре белән чиктәш:

- көнбатышта-Мамадыш муниципаль районы белән;
- төньякта һәм төньяк-көнчыгышта – Удмуртия Республикасы һәм Менделеевск муниципаль районы белән;
- Көнчыгыш һәм көньяк-көнчыгыш – Тукай муниципаль районы, Яр Чаллы шәһәр округы;
- көньякта – Тукай һәм Түбән Кама муниципаль районнары белән.

Алабуга муниципаль районының административ корылышы «Алабуга

муниципаль районы «муниципаль берәмлегенең һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләрнең территорияләре чикләрен билгеләү һәм аларның статусы турында» 2005 елның 31 гыйнварындагы 22-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы белән билгеләнгән һәм 50 торак пунктны үз эченә алган бер шәһәр җирлеге һәм 15 авыл җирлеге тарафыннан тапшырылган.:

- Әлмәт авыл җирлеге;
- Бехтерев авыл җирлеге;
- Олы Елово авыл җирлеге;
- Олы Качык авыл җирлеге;
- Олы Шүрнәк авыл җирлеге;
- Костенеево авыл җирлеге;
- Лекарево авыл җирлеге;
- Морт авыл җирлеге;
- Мурзиха авыл җирлеге;
- Поспелово авыл җирлеге;
- Иске Күклек авыл җирлеге;
- Иске Юраш авыл җирлеге;
- Танай авыл җирлеге;
- Татар Дөм-Дөме авыл җирлеге;
- Яковлево авыл җирлеге

Җирлек Татарстан Республикасының төньяк-көнчыгышында, Алабуга муниципаль районының төньяк өлешендә урнашкан. Олы Качык авыл җирлеге Бехтерев авыл җирлеге белән төньякта һәм төньяк-көнчыгышта, көнчыгышта һәм көньяк-көнчыгышта «Алабуга шәһәре» муниципаль берәмлеге, көньякта Танай һәм Лекарево авыл җирлекләре, көнбатышта һәм төньяк-көнбатышта Алабуга муниципаль районының Әлмәт авыл җирлеге белән чиктәш. Җирлек территориясенең мәйданы 85, 34 км^2. Җирлекнең административ үзәге-Олы Качка авылы. Олы Качык авыл җирлеге составына 3 торак пункт керә: Олы Качка авылы, Олы Тарловка авылы һәм Малоречинский Бистәсе.

1.2 Җирлекнең социаль-икътисади характеристикасы, җирлек территориясендә шәһәр төзелеше эшчәнлегенең характеристикасы, шул исәптән транспорт өлкәсендәге эшчәнлекне дә кертеп, транспорт соравын бәяләү

Икътисади үсеш күрсәткечләренең берсе-халык саны. Халык санын үзгәртү җирлектә тормыш дәрәҗәсе, яшәү, эшчәнлек алып бару өчен территорияләрнең җәлеп итүчәнлеге индикаторы булып тора.

2019 елның 1 гыйнварына Олы Качык авылында 635 кеше яши иде. Соңгы 5 елда муниципаль берәмлек халкының саны динамикасы 1 нче таблицада күрсәтелгән.

1 нче Таблица-Олы Качык авыл җирлеге халкы саны динамикасы

Ел	2012	2013	2014	Ике мең унбиш	Ике мең уналты	Ике мең унҗиде
Халык саны, кеше	589	599	605	Алты йөз утыз бер	634	635

Соңгы 5 елда Олы Качык муниципаль берәмлегендә халык санының тотрыклылыгы уртача 616 - даими булмаган флуктуацияле кеше дәрәҗәсендә күзәтелә: + 2,9% ка кадәр, – 4,3% ка кадәр. 2017 елда халыкның уртача саны биш ел эчендә 2,9% ка арткан. Муниципаль берәмлек буенча 2016 елда Дәүләт статистикасы мәгълүматлары буенча:

- үсеш коэффициенты -7,9 промилле (туучылар саны-3 кеше, үлүчеләр саны-8 кеше);
- туучылар санының гомуми коэффициенты -4,3 промилле;
- хезмәткә яраклылык планында муниципаль берәмлек түбәндәге гомуми үлем коэффициенты -12,6 промилле-тапшырыла.

Дәүләт статистикасы мәгълүматларына караганда, халык структурасы:

Олы Качык авылы муниципаль берәмлеге буенча эшкә яраклы халык миграциясе 2016 елда 0,9 % күләмендә тискәре кальдога ия. Муниципаль берәмлеккә эшкә яраклы яшьтәге кешеләр саны 19(халыкның гомуми саныннан 3,0%) тәшкил итә. Муниципаль берәмлектән эшкә яраклы яшьтәге кешеләр саны 25(халыкның гомуми саныннан 3,9%) тәшкил итә.

Барлык милек рәвешләрендәге оешмалар хезмәткәрләренең уртача айлык хезмәт хакы 2017 елда Олы Качык муниципаль берәмлегендә 27 045,4 сум тәшкил иткән. 2017 елда муниципаль оешмалар һәм муниципаль берәмлек җирле үзидарә органнары хезмәткәрләренең уртача айлык хезмәт хакы 29623,5 сум тәшкил иткән, бу шулай ук өлкә күрсәткечләренә юл куя.

Авыл җирлегенең көньяк-көнбатыш өлешендә «Алабуга " СҖТ МИЗ җитештерү базасы эшли. Олы Качык авыл җирлеге муниципаль берәмлегенең төп авыл хуҗалыгы предприятиеләре булып санала: "Елабугаагрохимсервис» ААҖ," Марков В. и. " КФХ»

Олы Качык авыл җирлегендә түбәндәге мәдәният һәм спорт учреждениеләре эшли:

- 50 урынга исәпләнгән Олы Качык авыл мәдәният йорты;
- 70 урынга исәпләнгән малоречино мәдәният йорты. Муниципаль берәмлек территориясендә 2 китапханә эшли.

Алабуга муниципаль районы халкына медицина хезмәте күрсәтүне «Алабуга үзәк район хастаханәсе» МБМУ башкара, аның сырхауханәләре һәм стационарлары Алабуга шәһәрендә, Костенеево табиб амбулаториясе һәм Морт участок хастаханәсе, аның составына шулай ук стационар һәм сырхауханә керә.

Амбулатор-поликлиника хезмәте системасына кертеләләр: фельдшер-акушерлык пунктлары, гомуми практика табиблары хезмәтләре. Олы Качык

авыл җирлегендә амбулатория-поликлиника учреждениеләреннән 2 фельдшер-акушерлык пункты эшли:

- 21 проект егәрлеге булган Олы Качык фельдшер-акушерлык пунктына сменага бару;
- Проект егәрлеге булган Малореченский ФАПы.

Муниципаль берәмлек территориясендә халыкның транспортка ихтыяҗы күбрәк шәхси транспорт һәм җәяү йөрү, шулай ук моторлаштырылмаган транспорт хисабына канәгатьләндерелә.

Олы Качык авылы муниципаль берәмлегендә пассажирларны йөртү, нигездә, район үзәге буенча, Татарстан Республикасы шәһәрләре һәм күрше өлкәләр арасында автомобиль транспортында пассажирлар йөртүне гамәлгә ашыручы автотранспорт предприятиеләренә оештырыла. Автотранспорт предприятиеләре паркында төрле җитештерүчеләр автобуслары, маршрут таксилары һәм микроавтобуслар урнашкан. Автобуслар йөри торган маршрутлар өлкә администрациясе һәм район администрациясе тарафыннан раслана. Хәрәкәт расписаниесе һәм тукталыш пунктлары шулай ук район һәм өлкә администрациясе белән килешәләр. Районның төрле торак пунктларында яшәүчеләр тоткарлыксыз һәм аз күчеп утыру белән үз йортларыннан район үзәгенә һәм районның башка торак пунктларына барып җитә алсын өчен, җәмәгать автотранспортын йөртү маршрутлары төзелде. Моннан тыш, кечкенә качканың Алабуга шәһәренә (шәһәр чигеннән алып бистә үзәгенә кадәр 10 чакрымга якын) якын булуын исәпкә алып, әлеге поселок Алабуга шәһәренең җәмәгать транспортына хезмәт күрсәтү өлкәсенә керә.

1.3 Транспорт инфраструктурасы эшчәнлегенең характеристикасы һәм эш күрсәткечләре

Олы Качык авыл җирлеге муниципаль берәмлегенең транспорт системасын үстерү муниципаль берәмлек халкының тормыш сыйфатын яхшыртуда кирәкле шарт булып тора.

Автомобиль юллары челтәренең булуы һәм торышы белән территориаль бөтенлек һәм икътисадый киңлекнең бердәмлеге билгеләнә. Юллар һәм җирле әһәмияттәге инфраструктура торышының җәмгыятьнең социаль-икътисадый ихтыяҗларына туры килмәү проблемасын бәяләп бетермәү икътисадый кыенлыклар һәм тискәре социаль процессларның бер сәбәбе булып тора.

Авыл җирлеге транспорт инфраструктурасының төп структур элементлары булып торалар: урамнар һәм юллар челтәре, шулай ук аның белән бәйле җәмәгать транспорты челтәре.

Олы Качык авылы муниципаль берәмлегенең тышкы икътисади элемтәләре башка төбәкләр белән автомобиль (шәхси һәм җәмәгать) транспорты белән гамәлгә ашырыла.

Автомобиль транспорты тышкы һәм шәһәр эчендәге пассажирлар ташуның шактый зур өлеше, шулай ук йөк ташуның күп өлеше гамәлгә ашырыла торган транспортның төп төре булып тора.

Алабуга – Качка т.п. 106 нчы шәһәр яны муниципаль маршруты буенча

гомуми файдаланудагы Олы Качык автомобиль транспортында пассажирлар йөртү гамәлгә ашырыла.

Олы Качык авылы муниципаль берәмлеге территориясе буенча узучы Республика даими йөри торган шәһәр яны муниципаль маршрутларының шәһәр яны схемасы 1 нче рәсемдә күрсәтелгән.

Су һәм һава транспорты файдаланылмый.

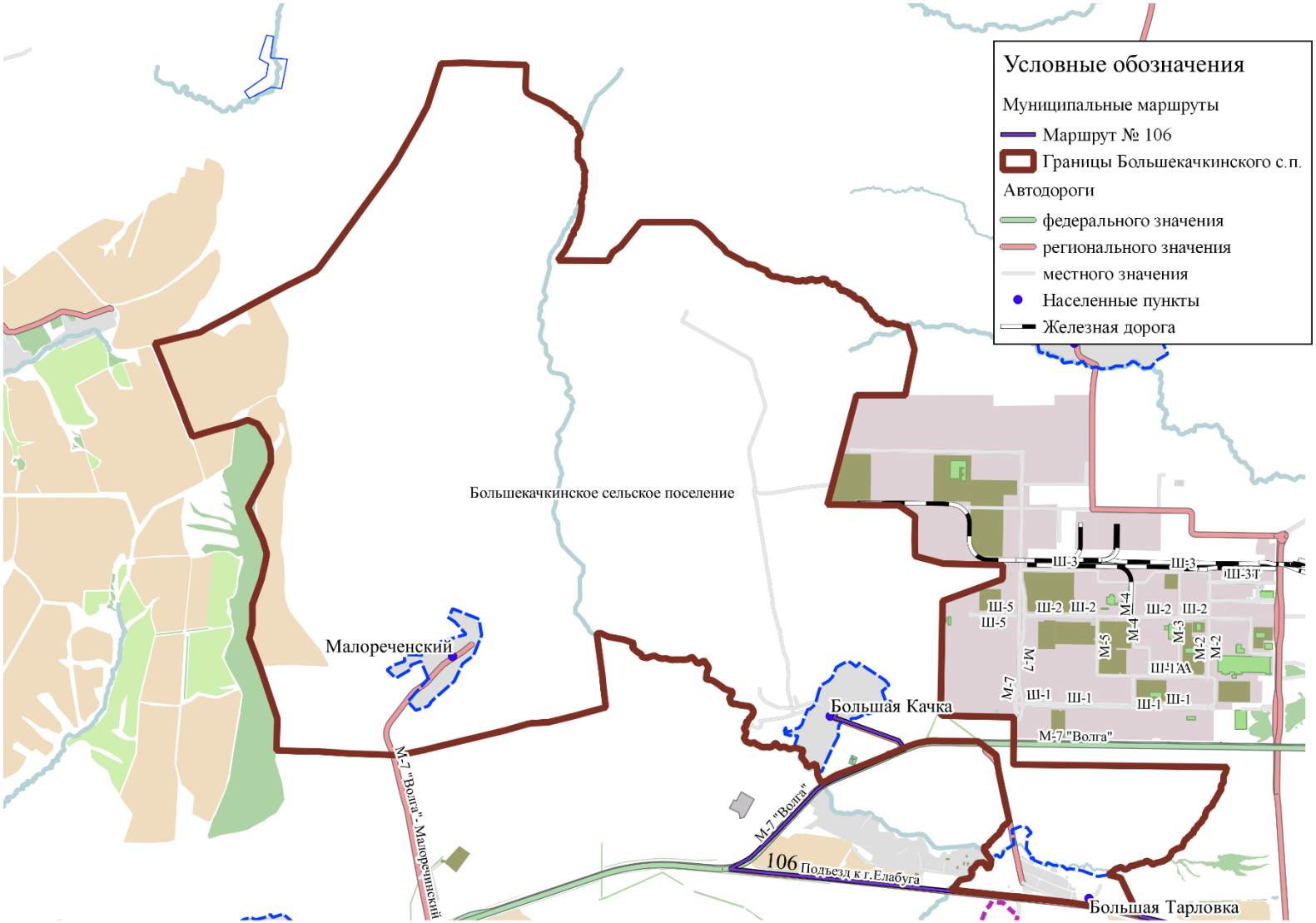

Шәһәр яны муниципаль маршрутларының 1-схемасы

1.4 Юллар челтәренең характеристикасы, юл хәрәкәте параметрлары (тизлек, тыгызлык, транспорт чаралары агымының составы һәм интенсивлыгы, юлларны йөкләү коэффициенты һәм юл хәрәкәте торышын, әйләнә-тирә мохиткә автомобиль транспортыннан экологик йөкләнешне һәм икътисадый югалтуларны тасвирлый торган башка күрсәткечләр), юлларны карап тоту сыйфатын бәяләү (тизлек, тыгызлык, состав һәм хәрәкәтнең ешлыгы), юлларны карап тоту сыйфатын бәяләү.

Автомобиль юллары-Олы Качык авылы муниципаль берәмлеге транспорт инфраструктурасының мөһим өлеше. Алар җирлек территориясен Алабуга районы һәм Татарстан Республикасы торак пунктлары, авыл җирлегенең административ үзәге – Олы Качка авылы белән тоташтыралар, авыл җирлеге торак пунктларының эшчәнлеген тәэмин итәләр, күп очракта җирлекнең үсеш мөмкинлекләрен билгелиләр, алар буенча йөк һәм пассажирлар йөртәләр. Муниципаль берәмлекнең тотрыклы икътисадый үсешенә ирешү, җирле җитештерүчеләрнең конкуренциягә сәләтен арттыру һәм халыкның тормыш сыйфатын яхшырту мәсьәләләрен хәл итү автомобиль юллары челтәре үсеше дәрәҗәсенә бәйле.

Олы Качык авылы муниципаль берәмлегенең Алабуга шәһәре һәм Татарстан Республикасының башка торак пунктлары белән тышкы элемтәләре М-7 «Идел» М – 7 "Идел" федераль автомобиль юлы буенча җирлек чикләрендә 3,0 км озынлыкта гамәлгә ашырыла.

Олы Качык авыл җирлеге территориясе буенча төбәк әһәмиятендәге 3 юл уза: М – 7 «Волга» - Малореченский, озынлыгы 4,515 км, М-7» Волга "- Олы Качка, озынлыгы 1,335 км, М-7» Волга "– зур Тарловка", озынлыгы 3,060 км.

Урам-юл челтәре буенча мәгълүматлар 2 нче таблицада китерелгән.

2 нче Таблица-Олы Качык авыл җирлеге чикләрендә уза торган гомуми файдаланудагы юлларның озынлыгы

№ п/п	Автомобиль юлы исеме	Озынлыгы, км
1	Гомуми файдаланудагы юлларның гомуми озынлыгы шулардан:	27,406
2	федераль әһәмияттәге юллар	3,030
3	төбәк һәм муниципальара әһәмияттәге юллар	8,91
4	җирле әһәмияттәге юллар	15,466

Олы Качык авыл җирлеге территориясендә юл челтәре федераль һәм региональ әһәмияттәге юллар белән формалаштырыла. Автомобиль юлларының юл челтәре схемасы 2 нче рәсемдә күрсәтелгән.

Олы Качык авылы муниципаль берәмлеге буенча уза торган гомуми файдаланудагы автомобиль юлларының озынлыгы 27,406 км тәшкил итә. Гомуми файдаланудагы автомобиль юллары исемлеге 3 нче таблицада китерелгән.

Федераль әһәмияттәге автомобиль юлының интенсивлыгы 2159 берәмлек/сәг тәшкил итә, үткәрү сәләте-5000 берәмлек/сәг, йөкләү коэффициенты – 0,43.

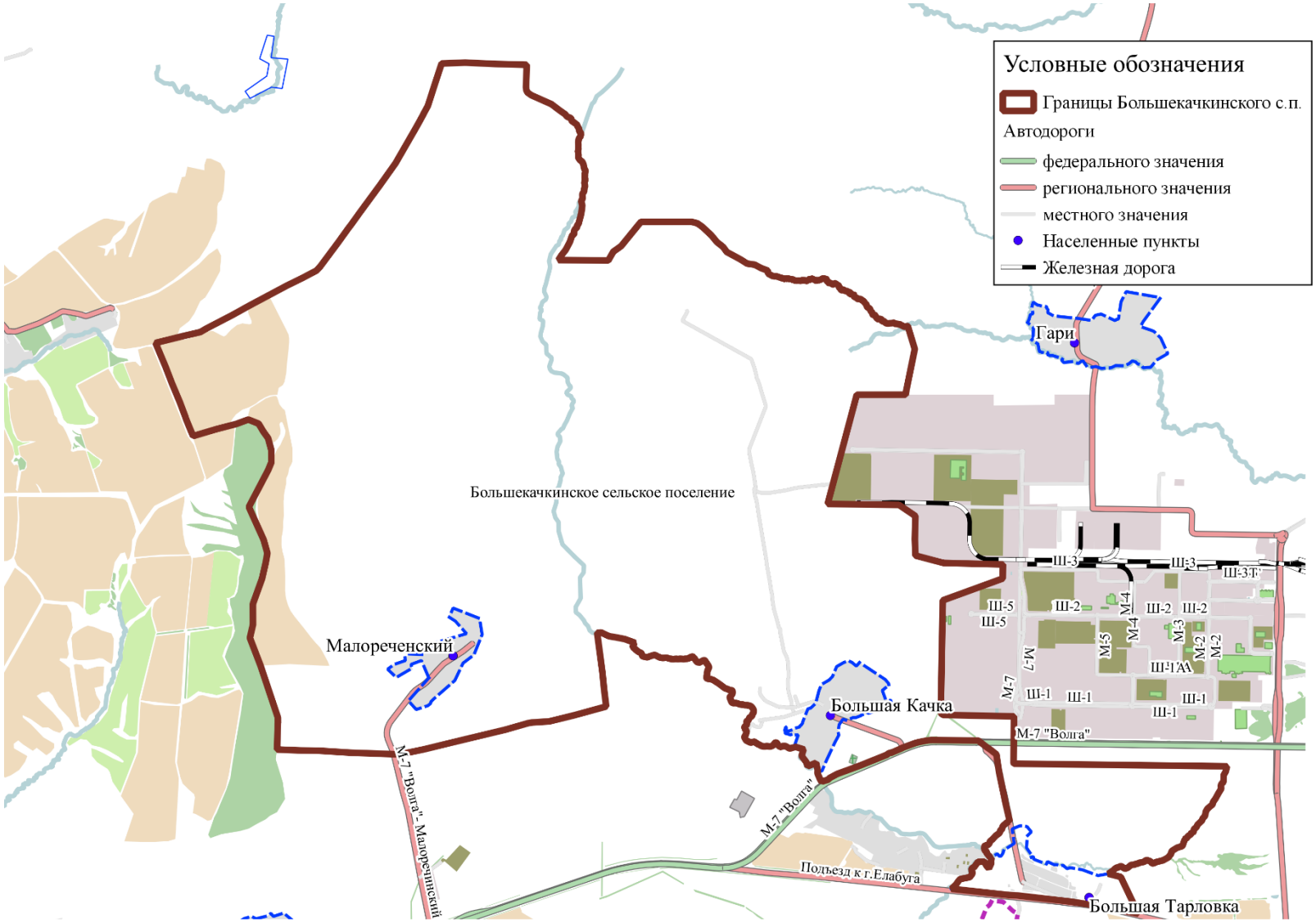

Олы Качык авылы муниципаль берәмлегенең 2-юл челтәре рәсем

3 нче Таблица-Олы Качык авылы муниципаль берәмлеге территориясе буенча уза торган гомуми файдаланудагы юллар Исемлеге

№ п/п	Юл атамасы	Юл категориясе	Юлның гомуми озынлыгы, км	Каплау төрләре буенча участоклар				Гомуми Сан хәрәкәт полосасы	Хәрәкәт полосасының киңлеге, м
				цементо бетон	асфальт бетон	чуерташ	җир		
Федераль әһәмияттәге автомобиль юллары									
1	М-7» Волга " (Мәскәү-Владимир-Түбән Новгород - Казан-Уфа	Іб	3,000	-	3,0	-	-	4	3,75
Төбәк әһәмиятендәге автомобиль юллары									
2	М-7" Волга " - Олы Качка	IV	1,335	0,120	1,215	-	-	2	3,0 - 3,25
3	М-7" Волга " - Зур Тарловка	IV	2,141	-	0,401	1,740	-	2	3,0 - 3,25
4	М-7" Волга " - Малоречинский	IV	2,625	-	2,625	-	-	2	3,0 - 3,25
Җирле әһәмияттәге автомобиль юллары									
5	Олы Качка авылы, Совет урамы	V	1,901	1,008	-	-	0,893	-	-
6	Олы Качка авылы, Междереченская ур.	V	1,008	-	-	0,745	0,263	-	-
7	Олы Качка авылы, Мәктәп урамы	IV	0,713	0,565	-	-	0,148	-	-
8	Олы Качка авылы, Светлая урамы	IV	0,757	0,571	-	-	0,186	-	-
9	Малоречинский п., Үзәк ур.	IV	1,449	-	1,449	-	-	-	-
10	Малоречинский п., Луговая ур.	V	0,648	-	-	-	0,648	-	-
11	Малоречинский п., Чәчәк урамы	V	0,141	-	-	-	0,141	-	-
12	Малоречинский п., Родниковая ур.	V	0,257	-	-	-	0,257	-	-
13	Малоречинский п., Яшьләр ур.	V	0,278	-	-	-	0,278	-	-
14	Малоречинский п., Урман ур.	V	0,227	-	-	-	0,227	-	-
15	Малоречинский п., Заречная ур.	V	0,759	-	-	-	0,759	-	-
16	Олы Тарловка авылы, Качкино ур.	V	2,712	-	1,357	-	1,355	-	-
17	Олы Тарловка авылы, Югары ур.	V	2,522	-	-	1,005	1,517	-	-
18	Олы Тарловка авылы, Түбән ур.	V	2,094	-	-	-	2,094	-	-

Олы Качык авылы муниципаль берәмлегенең гомуми файдаланудагы юлларының төп өлеше V категорияле «гади типтагы юл (зур тизлекле юл)» автомобиль юллары классына керә. V категория өчен полосалар Саны – 1, 4,5 метр полосаның киңлеге, аеру полосасы таләп ителми, автомобиль юллары, велосипед һәм җәяүлеләр юллары, тимер юллар белән бер дәрәҗәдә кисешү рөхсәт ителә һәм бер дәрәҗәдә кушылып, юлга чыгу рөхсәт ителә.

Җирле әһәмияттәге юлларны эш белән тәэмин итү дәрәҗәсе 30% тан да артмый, иң зур йөкләнеш «Идел» М-7 федераль юлында күзәтелә һәм юлның үткәрүчәнлек сәләтенең 43% ын тәшкил итә.

Алабуга районы юл челтәренең тыгызлыгы белән характерлана. Районда юл челтәренең тыгызлыгы күрсәткече 0,44 км/км^2 тәшкил итә, бу исә урамнар һәм юллар челтәренең югары дәрәҗәдә таралуын күрсәтә. Урам-юл челтәренең тыгызлыгы Олы Качык авыл җирлеге чикләрендә 0,32 км/км^2 тәшкил итә.

Юл хәрәкәтендә катнашучылар тарафыннан экологик йөкләнеш түбәндәге шартларның түбән булуы белән бәяләнә:

- югары булмаган әһәмияте хәрәкәте һәм загрузки УДС;
- гомуми агымда йөк транспорт чараларының аз өлеше;
- заторовых хәлләр булмау.

Муниципаль берәмлекнең урам-юл челтәрендәге җитешсезлекләргә җәяүлеләр хәрәкәтен тәртипкә салу өчен кирәкле тротуарларның булмавын һәм җитәрлек булмавын кертергә мөмкин, шуңа күрә торак пунктлар урамнарында җәяүлеләр катнашында юл-транспорт һәлакәтләренең килеп чыгу ихтималы зур.

1.5 җирлектә транспорт чаралары паркы составы һәм автомобильләштерү дәрәҗәсе, парковкалар (парковка урыннары белән) белән тәэмин ителеш)

Олы Качык табышы муниципаль берәмлеге территориясендә транспорт чараларының актив паркына сан ягыннан һәм сыйфатлы анализ ясау өчен Россия Федерациясе Федераль салым хезмәте (ФСХ) хисаплары файдаланылды. 2016 ел нәтиҗәләре буенча җирлекнең транспорт чаралары паркының сан ягыннан характеристикалары 4 нче таблицада китерелгән.

4 нче Таблица – Олы Качык авылы муниципаль берәмлегенең транспорт чаралары паркының сан ягыннан тасвирламалары

Исем	Барлыгы, бер.	Оешма милкендә, бер.	Милектә гражданнар, бер.
Транспорт чаралары, барлыгы, шул исәптән:	226	9	217
җиңел автомобильләр	193	5	188
мотоцикллар, мотороллерлар	0	0	0
автобуслар	1	0	1
йөк автомобильләре	32	4	28

Таблицадан күренгәнчә, авыл җирлеге территориясендә теркәлгән

транспорт чараларының күпчелек өлешен җиңел автомобильләр тәшкил итә. Йөк транспорты өлеше зур түгел, әмма ул арту тенденциясенә ия. Автобусларның өлеше әлеге вакыт аралыгында үзгәрми диярлек.

Машина кую урыннарын урнаштыру һәм транспорт чараларын туктату параметрлары буенча алынган мәгълүматны анализлау парковка пространствосына ихтыяҗны канәгатьләндерү дәрәҗәсен һәм аның тарафыннан юл челтәренә тудырыла торган йөкләнешне бәяләргә мөмкинлек бирәчәк.

Олы Качык авылы муниципаль берәмлеге территориясендә автотранспортны саклау җәлеп итү объектлары һәм җирлек халкының йорт яны участоклары чикләрендә башкарыла.

2016 елга Олы Качык авылы муниципаль берәмлеге буенча автомобильләштерү дәрәҗәсе 1000 кешегә 296 автомобиль тәшкил итә.

Үткәрелгән исәп-хисап нигезендә, ТС вакытлыча саклау өчен машина-урыннарга булган ихтыяҗны исәпләү нигезендә, Олы Качкино авыл мәдәният йортында, Кече Речино авыл клубында 75 машина урыны күләмендә дефицит ачыкланды.

1.5 Гомуми файдаланудагы транспорт чараларының эш характеристикасы, пассажирлар агымын анализлауны да кертеп

Пассажирлар транспорты халыкка хезмәт күрсәтү өлкәсенең мөһим элементы булып тора, аннан башка җәмгыятьнең нормаль эшләве мөмкин түгел. Ул халыкның җитештерү, көнкүреш, мәдәни максатларга бәйле күчмә хәрәкәтләргә булган ихтыяҗын канәгатьләндерүгә юнәлдерелгән.

Пассажирлар йөртүне гамәлгә ашыру Алабуга муниципаль районының даими пассажирлар йөртү муниципаль маршрутларының расланган реестры нигезендә гамәлгә ашырыла. Пассажирларны ташу белән шәхси эшмәкәр Галимов И. и. шөгыльләнә. Олы Качык авылы муниципаль берәмлеге территориясе буенча Алабуга т.п. Качка 106 нчы маршрут уза.

5 нче таблицада Олы Качык авылы муниципаль берәмлеге территориясе буенча уза торган җәмәгать транспортының даими маршрутларының техник-эксплуатацион параметрлары буенча мәгълүматлар китерелде.

Олы Качык авылы муниципаль берәмлеге территориясе буенча җәмәгать транспортының даими маршрутларының техник-эксплуатацион параметрлары буенча 5 нче Таблица

Köylämä атамасы	Параметрның әһәмияте
Маршрутның теркәү номеры	Бер йөз алты
Маршрутның исеме	Алабуга-Качка т. п.
Маршрутның озынлыгы, км	45
ТМШларның максималь саны	1
Маршрутта ТС маркасы	ПАЗ 32054

Tüşämä 5 дәвамы

Айлык пассажирлар агымы, мең кеше.	0,9

Аена рейслар саны	56-62
ТС норматив сыйдырышлыгы, кеше	14
Искәрмә-техник -эксплуатация параметрлары Алабуга муниципаль районының 2016 елгы даими пассажирлар йөртү һәм пассажирлар йөртү буенча расланган муниципаль маршрутларның реестрыннан һәм пассажирлар йөртүчеләр тарафыннан бирелгән 2017 елгы хисаплардан алынды.	

Маршрутларда пассажирлар йөртү системасы инфраструктурасының иң мөһим компонентларының берсе-тукталыш пунктлары. Пассажирлар ягыннан да, пассажирлар йөртүне гамәлгә ашыручы машина йөртүчеләр өчен дә, юл хәрәкәтендә катнашучы башка кешеләр өчен дә, җәмәгать транспорты тукталышларын төзегәндә дә «гомуми файдаланудагы автомобиль юллары " ГОСТ Р 52766-2007 таләпләрен үтәргә кирәк. Төзекләндерү элементлары. Тукталыш пунктларын төзекләндерү буенча юл хезмәтләре эшен регламентлаучы башка норматив документлар һәм халыкның төрле (шул исәптән аз хәрәкәтләнүче) төркемнәре өчен уңайлы шартларны исәпкә алып, юл хезмәтләре эшен регламентлаучы башка норматив документлар» дигән темага семинар-киңәшмә узды.

3 рәсемдә җирлекнең тукталыш пунктларын урнаштыру картограммасы тәкъдим ителгән. 6 нчы таблицада тикшерелә торган муниципаль берәмлекнең тукталыш пунктларын төзекләндерү буенча мәгълүматлар китерелгән.

6 нчы Таблица-Олы Качык авыл җирлеге территориясендә җәмәгать транспорты тукталышларын төзекләндерү

№ п/п	Исем	Юнәлештә	Автобус павильоны	Утырту мәйданчыгы	Тукталыш мәйданчыгы	Тукталыш билгесе	Хәтәррәк	Җәяүле кичүе
1	Зур Качка Н. п.	Туры	+	-	-	-	-	-
2	Б. Тарловка т. п.	Туры	+	+	+	+	-	+
3	Б. Тарловка т. п.	Кире	+	+	-	+	-	+

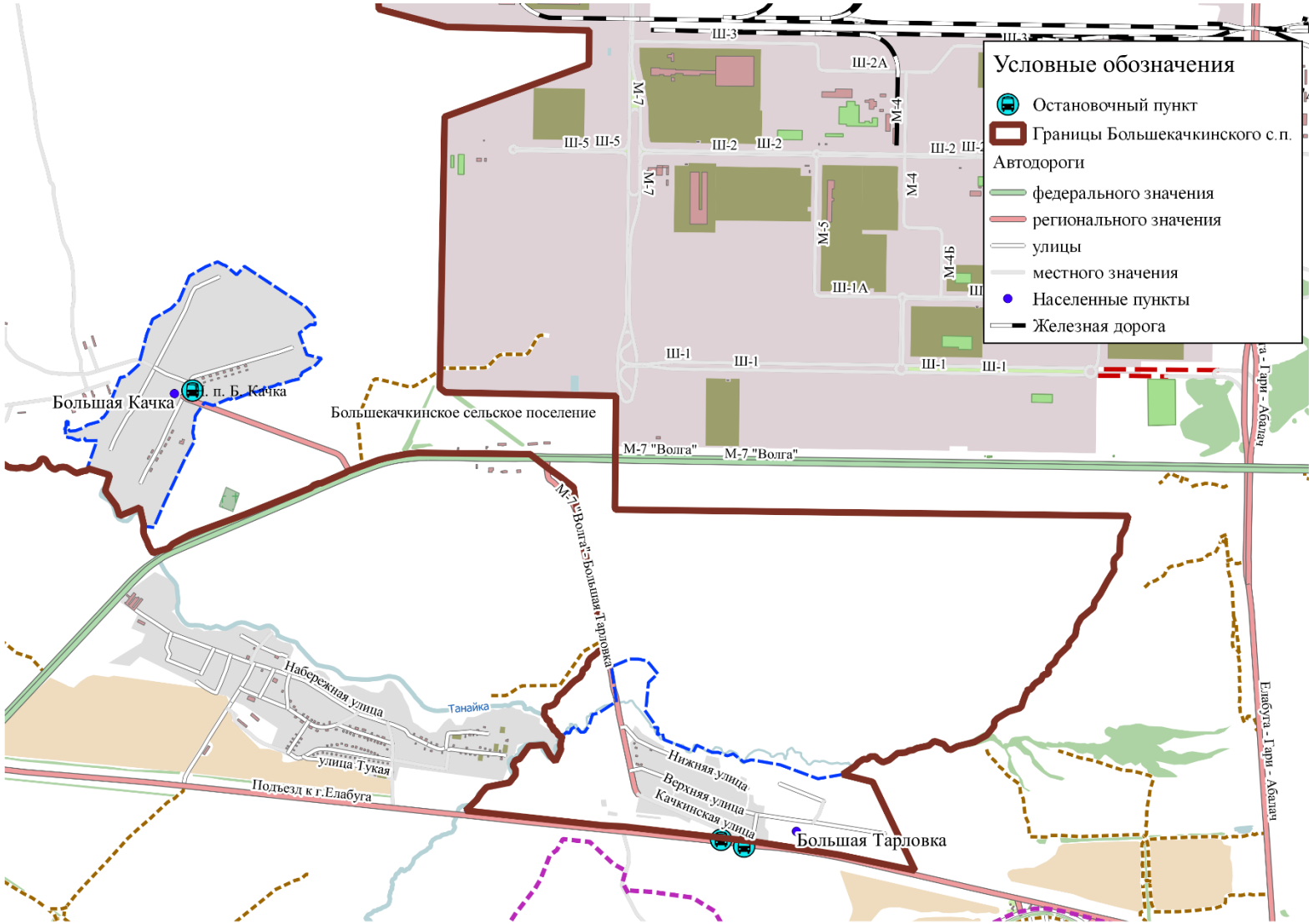

Рәсем-Олы Качык авылы муниципаль берәмлегенең тукталыш пунктларын урнаштыру картограммасы

1.6 Җәяүләләр һәм велосипедларда йөрү шартларының характеристикасы

Җәяүләләр хәрәкәте корреспонденцияләрнең иң кулай төре булып тора, чөнки транспорт инфраструктурасына иң аз таләпләр куела, әйләнә-тирә мохитне пычратуга һәм таушалуга бәйле тискәре нәтиҗәләргә китерми, шулай ук халыкның сәламәтлек дәрәҗәсен арттыруга ярдәм итә. Әмма гражданнарның уңайлы һәм куркынычсыз хәрәкәт итүе өчен, юл хәрәкәтен оештыруның тиешле техник чараларын кулланып, урам-юл челтәрен кирәкле җәяүләләр элемтәләре белән тәэмин итәргә кирәк.

Олы Качык авылы урамнары һәм юлларының күп өлеше тротуарлар һәм җәяүләләр юллары белән тәэмин ителмәгән. Авыл җирлегенең урам-юл челтәрен заманча җәяүләләр инфраструктурасы белән төзекләндерү кайбер бурычларны хәл итәргә мөмкинлек бирәчәк:

- җәяүләләр хәрәкәте иминлегән һәм уңайлылыгын арттыру;
- авыл җирлеге торак пунктларының җәяүләләр өчен үтемлелегән тәэмин итү;
- җирлек халкының җәяүле хезмәт миграцияләренең, ягъни хезмәт кушымтасы урыннарына күчүнең сыйфатын күтәрергә;
- авыл җирлеге белән үзәк район арасында җәяүләләр элемтәсен тәэмин итәргә;
- мәдәни-көнкүреш хезмәте күрсәтү объектларының җәяүләләр өчен уңайлы булуын тәэмин итү;
- җирлектәге торак пунктлар эчендә җәяүләләр элемтәсен арттыру;
- туристлыкны рекреацияләү һәм үстерү максатларында, мәдәни мирас статусына ия тарихи-ландшафт комплексларын җәяүләләр маршрутлары белән тәэмин итәргә.

Олы Качык авылы муниципаль берәмлегенең урам-юл челтәре тышкы электр яктырту белән җиһазландырылмаган.

Велосипед хәрәкәте җәяүләләр йөри торган урыннардагы кебек үк өстенлекләргә ия, өстәвенә, корреспонденция дә зур араларга туры килә. Җирлек территориясендә велосипедта йөрү өчен махсус юллар каралмаган. Велосипедчылар хәрәкәте гомуми файдаланудагы юллардагы юл хәрәкәте кагыйдәләре таләпләренә туры китереп гамәлгә ашырыла.

1.7 Йөк транспортларының хәрәкәт характеристикасы, коммуналь һәм юл хезмәтләренең транспорт чаралары эшен бәяләү, әлеге транспорт чаралары өчен инфраструктура торышын бәяләү

Йөк транспорты-йөкләрне җитештерү урыныннан куллану урынына күчерү өчен төп транспорт төре.

Олы Качык авыл җирлеге территориясе буенча «Идел» М-7 федераль әһәмияттәге автомобиль юлы уза, ул аеруча интенсив йөк ташу белән характерлана. Иң кызу чорда йөк транспорты хәрәкәте ешлыгы сәгатенә 450 транспорт чарасы тәшкил итә. Әмма бу ташу транзит характерына ия һәм

тулаем муниципаль берәмлектәге Транспорт һәм экологик вәзгыятькә сизелерлек йогынты ясамый.

Муниципаль берәмлек территориясендә йөк ташуны гамәлгә ашыручы төп предприятиеләр - «Алабуга»СҖТ МИЗ.

Җирле әһәмияттәге автомобиль юлларын карап тоту буенча подрядчы оешманы билгеләү «дәүләт һәм муниципаль ихтыяҗларны тәэмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләрне сатып алу өлкәсендә контракт системасы турында»2013 елның 5 апрелендәге 44-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

«Идел» М-7 федераль әһәмияттәге автомобиль юлын карап тоту эшләрен Мәскәү – Түбән Новгород федераль автомобиль юллары башкара.

1.8 Юл хәрәкәте куркынычсызлыгы дәрәҗәсен анализлау

Юл-транспорт һәлакәтләре турындагы мәгълүматларга һәрьяклы анализ ясау юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итү һәм оештыру эшенең иң мөһим өлешләренең берсе булып тора.

Бүгенге көндә автомобиль юлларында аварияләр проблемасы транспорт чаралары паркы артуга, юл-транспорт инфраструктурасында катнашучыларның юл хәрәкәте таләпләренә туры килмәүгә һәм машина йөртүчеләрнең дә, җәяүлеләрнең дә дисциплинасы бик түбән булуга бәйле рәвештә аеруча кискенләшә бара.

Хәзерге вакытта торак пунктларның юлларында һәм урамнарында, шулай ук Төбәк һәм федераль әһәмияттәге трассаларда юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итү, юл-транспорт һәлакәтләрен кисәтү һәм аларның авыр нәтиҗәләрен киметү транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерүнең актуаль бурычларының берсе булып тора.

Аварияләлек статистикасын анализлау өчен беренчел мәгълүматлар сыйфатында РФ Юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итү буенча Баш идарәнең (ЮХИДИ) аварияләр статистикасы, РФ Эчке эшләр министрлыгы тарафыннан бирелгән ачык мәгълүматлар кулланылды.

2017 елда 140 учет юл-транспорт һәлакәте булган. Әлеге юл-транспорт һәлакәтләре нәтиҗәсендә 12 кеше үлгән, 188 кеше яралланган. 2017 елда социаль куркыныч 100 мең кешегә 14 һәлак булган. 2017 ел эчендә зыян күрүчеләрнең гомуми саныннан (һәлак булучылар һәм яраланучылар) юл-транспорт һәлакәтләрендә һәлак булучыларның өлеше буларак исәпләнгән нәтиҗәләрнең авырлыгы 6% тәшкил итте. Шулай итеп, 2017 елда Алабуга районы юлларында аварияләр саны шактый түбән иде, дип нәтиҗә ясарга була.

Алабуга районы буенча өч еллык вакыт эчендә аварияләрнең гомуми статистикасы 7 нче таблицада китерелгән.

7 нче Таблица - 2015-2017 елларда Алабуга районында ЮТҺ статистикасы.

Гомуми мәгълүмат	2015 ел.	2016 ел.	2017 ел.
Исәптәге юл-транспорт һәлакәтләре, берәмлекләр саны	110	99	140
Кеше һәлак булды	14	9	12
Кеше яралана	175	148	188
Соц. 100 мең кешегә һәлак булган куркыныч	16	10	14
Авырлык, %	8	6	6

2016 елда 2015 елга карата барлык күрсәткечләр дә кимегән. Әмма 2017 елда барлык күрсәткечләр 2016 ел белән чагыштырганда арткан

Олы Качык муниципаль берәмлеге территориясендә концентрация урыннары ачыкланмады.

1.9 Транспорт инфраструктурасының әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты дәрәҗәсен бәяләү, халыкның куркынычсызлыгы һәм сәламәтлегенә

Автомобиль транспорты һәм автотранспорт комплексы инфраструктурасы әйләнә-тирә мохитне пычратуның төп чыганакларына керә.

Һава бассейнының автотранспорт чыганаклары белән пычрануының төп сәбәбе-автотранспорт санын арттыру, аның тузганлыгы һәм сыйфатсыз ягулык.

Эчке яну двигательләренең эшкәртелгән газларында зararлы матдәләр һәм кушылмалар, шул исәптән канцерогеннар бар. Нефть продуктлары, шиннарның тузу продуктлары, тормоз накладкалары, юл катламнарын бозга каршы торучы хлоридлар юл буе полосаларын һәм су объектларын пычрата.

Эчке яну двигательләренең чыгу компоненты (тавыштан тыш) – углерод окисе (угар газы) – кеше, хайваннар өчен куркыныч, концентрациягә бәйле рәвештә, төрле дәрәҗәдә агулану тудыра. Автомобильләр һәм пычраткыч матдәләр катнашмалары үзара тәэсир итешеп, һавада тагын да агрессиврак яңа матдәләр барлыкка килергә мөмкин. Автомобиль юлларына якын-тирә территорияләрдә су, туфрак һәм үсемлекләр кайбер канцероген матдәләрне йөртәләр. Биредә яшелчә, җиләк-җимеш үстерү һәм терлекләргә үләнне ашату рөхсәт ителми.

Автотранспортның әйләнә – тирә мохитне пычратуга тискәре йогынтысын киметү эшендә төп юнәлешләрнең берсе булып альтернатив ягулыкны-сыекландырылган газны куллануны киңәйтү, юлларны төзекләндерү, двигательләр эшен контрольдә тоту тора.

Гигиена нормативларына туры килми торган һава пробаларының 50% тан артыгын автомагистральләрдә сайлап алынган пробалар тәшкил итә.

Район автомагистральләрендә күзәтүнең стационар постлары юк.

1.10 Җирлекнең транспорт инфраструктурасын урнаштыру һәм үстерү шартлары һәм перспективалары характеристикасы

Муниципаль берәмлекнең Генераль планында 2020 елга торак фонд күләмен 2035 елга 4,3 тапкыр – 9,4 тапкыр арттыру планлаштырыла. 2035 елга авыл җирлеге торак фондының гомуми күләме, торак территорияләрне үстерү буенча тәкъдим ителгән чараларны гамәлгә ашыру шарты белән, 32,8 мең ^{2}кв.м. га кадәр артырга тиеш, фаразланган чорда торак фонды үсеше 11,4 мең ^{2}кв. м. торак мәйданы яисә елына 1,17 мең ^{2}кв. м. торак тәшкил итәргә тиеш.

1.11 Транспорт инфраструктурасын үстерү һәм эшләтү өчен кирәкле норматив-хокукый базаны бәяләү

Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районының Олы Качык авылы муниципаль берәмлегенең транспорт инфраструктурасы эшчәнлеге һәм үсеше тиешле дәрәҗәдә алып барыла:

- Россия Федерациясе шәһәр төзелеше кодексы;
- «Автомобиль юллары һәм Россия Федерациясендә юл эшчәнлеге турында һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр керту хакында " 2007 елның 8 ноябрендәге 257-ФЗ номерлы Федераль закон»;
- «Юл хәрәкәте иминлеге турында " 1995 елның 10 декабрендәге 196-ФЗ номерлы Федераль закон»;
- РФ Хөкүмәтенең «юл хәрәкәте кагыйдәләре турында " 23.10.1993 ел, № 1090 карары»;
- Алабуга муниципаль районы муниципаль берәмлегенең территориаль планлаштыру схемасы (21.12.2010 ел, № 20-14/17538);
- Олы Качык авыл җирлеге халык депутатлары Советының 2012 елның 17 декабрендәге 111 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасы Алабуга районы Олы Качык авыл җирлеге муниципаль берәмлегенең генераль планы белән расланган.

Татарстан Республикасы Алабуга районы муниципаль берәмлегенең транспорт инфраструктурасын үстерү һәм эшләтү өчен кирәкле норматив-хокукый база, нигездә, формалаштырылган.

1.12 Транспорт инфраструктурасын финанслауны бәяләү

Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районы Олы Качык авыл җирлеге Советы тарафыннан 2017 елның 3 ноябрендә «Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районы Олы Качык авыл җирлегенең 2018 елга һәм 2019, 2020 елларга план чорына бюджеты турында»гы 101 нче номерлы карар кабул ителде.

Карар кысаларында автомобиль юлларын һәм инженерлык корылмаларын төзекләндерү кысаларында төзү, карап тоту һәм ремонтлау күздә тотыла.

Финанслау чыганагы-муниципаль берәмлек акчалары. Гамәлгә ашыру өчен еллар буенча финанслау каралган:

- 2018 ел-292,7 мең сум;
- 2019 ел-285,4 мең сум;
- 2020 ел-278,1 мең сум.

2 Муниципаль берәмлек территориясендә транспорт соравы фаразын эшләү, халыкның йөрү һәм йөк ташу күләмнәрен һәм характерын үзгәртү

2.1 Җирлекнең социаль-икътисади һәм шәһәр төзелеше үсеше фаразы

Торак төзелешенең заманча тенденцияләре шундый ки, торак фондының төп күләме халыкның үз акчалары (уртача керемнәре уртачадан югарырак булган гаиләләр) хисабына кертелә, дәүләт финанславы, нигездә, максатчан программалар кысаларында тормышка ашырыла һәм әкренләп кими бара.

Авыл җирлегенең социаль-икътисади һәм шәһәр төзелеше үсешенең агымдагы күрсәткечләре анализланганда, түбәндәге күрсәткечләр билгеләнә::

- авыл җирлеге торак пунктларыннан транспорт үтемлелеге
- халык ихтыяҗын канәгатьләндерә;
- җитештерү объектлары халык яши торган урыннар янында урнашкан, бу корреспондентларның төп төрен – хезмәттәге.

Олы Качык авыл җирлегендә торак төзелешен үстерү территориаль резервлар хисабына күздә тотыла.

2018 елның 1 гыйнварына булган мәгълүматларга караганда, Олы Качык авыл җирлеге территориясендә 635 кеше яшәгән.

Халык саны буенча фараз 8 таблицада күрсәтелгән.

Таблица 8 – халык саны фаразы

Авыл исеме җирлек	Авыл җирлегендә яши, кеше.			Прогноз саны халык саны-2035 елга, Кеше
	Ике мең унбиш	Ике мең уналты	Ике мең унҗиде	1935 ел
Олы Качык	Алты йөз утыз бер	634	635	645

Олы Качык авыл җирлегенең торак фонды күләме 3,5 мең м^2 гомуми торак мәйданы тәшкил итә, шул исәптән:

- Зур Качка авылы-1,02 мең кв. м^2;
- Олы Тарловка авылы-1,65 мең м^2;
- Малоречинский п. - 0,83 мең м^2.

Торак фондының торышы һәм аның үсеш күрсәткечләре җирлекнең генераль планы (күрсәткечләр динамикасы) буенча 9 нчы таблицада китерелгән.

9 нчы Таблица-торак фонды күрсәткечләре динамикасы

Күрсәткечләр	Үлчәү берәмлеге	2011 ел	2020 нче ел	1935 ел
Муниципаль берәмлекнең торак фонды, барлыгы	^{2}мең кв. м.	3,5	15,2	32,8
Яңа төзелеш күләме	^{2}мең кв. м.	-	11,7	17,6

Яңа төзелеш күләмнәренең югары үсүен билгеләп үтәргә кирәк, ул халык санының һәм икенче торакны (вакытлы (сезонлы), шулай ук даими яшәү өчен) сатып алуга тенденцияләрнең гомуми артуы, шулай ук уртача торак тәэмин ителешенең бер кешегә 27 м^2 артуы белән аңлатыла.

Муниципаль берәмлекнең икътисадый потенциалы хуҗалык итүнең төрле өлкәләрендә (җитештерү, авыл хуҗалыгы һ. б.) үз финанс-хуҗалык эшчәнлеген гамәлгә ашыручы предприятиеләр тарафыннан тәкъдим ителгән. Муниципаль берәмлек территориясендә сөт–ит һәм ашлык җитештерү һәм башкалар буенча предприятиеләр урнашкан. "Елабугаагрохимсервис» ААҖ, «Марков В. и." КФХ муниципаль берәмлегенең төп авыл хуҗалыгы предприятиеләре

2.2 Җирлек территориясендә булган транспортка сорау, халыкның йөрү һәм йөк ташу күләме һәм характеры

Муниципаль берәмлектә чагыштырмача тотрыклы демографик һәм социаль-икътисади вәзгыять хисап чорында муниципаль берәмлек территориясендә халыкның хәрәкәт итү күләме һәм характеры сизелерлек үзгәрүгә реаль алшартлар булмау турында нәтиҗә ясарга мөмкинлек бирә.

Автомобиль транспорты җирлек территориясендә төп транспорт төре булып тора,автомобиль транспортында йөк ташу күләме тотрыклы.

Автомобиль транспортының гамәлдәге инфраструктурасы хәл ителергә тиешле бурычларны үти, әмма ул уртача характеристикага ия (УСС һәм юл полотносы торышының түбән дәрәҗәсе; h.б.).

2.3 Транспорт төрләре буенча транспорт инфраструктурасын үстерү фаразы

РФ Хөкүмәтенең 2013 елның 19 мартындагы 384-р номерлы боерыгы (2015 елның 18 сентябрендәге редакция) белән расланган» федераль транспорт (тимер юл, һава, диңгез, эчке су транспорты) һәм федераль әһәмияттәге автомобиль юллары өлкәсендә Россия Федерациясенең территориаль планлаштыру схемасы «бүлегендә,» территориаль планлаштыру турында нигезләмә «бүлегендә,» тимер юл транспорты «бүлегендә, "махсуслаштырылган югары тизлекле тимер юл магистральләрен төзү" бүлекчәсендә, 2 п.«Казан – Екатеринбург»югары тизлекле тимер юл магистрален төзү каралган. Югары тизлекле магистральнең гомуми озынлыгы 766 км тәшкил итәчәк.

Югары тизлекле поездлар тукталышлары 8 станциядә каралган: Казан-2, Екатеринбург, Кудекса, Чернушка, Первоуральск, Яр Чаллы, Янаул, Красноуфимск.

Олы Качык авыл җирлеге территориясендә автомобиль, су һәм һава транспортын үстерү буенча дәүләт һәм җирле дәрәҗәдәге стратегик һәм территориаль планлаштыру документларында каралмаган

2.4 Җирлекнең юл челтәрен үстерү фаразы

Фаразлы чорга федераль һәм төбәк әһәмиятендәге автомобиль юлларын төзү һәм реконструкцияләү буенча чаралар каралмаган.

Олы Качык авыл җирлегенең генераль планында җирле әһәмияттәге автомобиль юллары челтәрен үстерү чаралары каралмаган.

Тулаем алганда, Олы Качык авылы муниципаль берәмлегенең юл челтәре үсешендә транспорт ихтыяҗының һәм транспорт инфраструктурасының агымдагы торышын исәпкә алып, кирәк түгел.

«Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районының Олы Качык авыл җирлеге бюджеты турында» 2017 елның 3 ноябрендәге 103 номерлы Карарын гамәлгә ашыру автомобиль юлларының гамәлдәге челтәрен сыйфатлы тоту, йөкләр ташуны тикшереп тору, автомобиль юлларының һәм ясалма корылмаларның техник торышын инструменталь диагностикалау, автомобиль юлларын ремонтлау, капиталь ремонтлау, реконструкцияләү, яңа технологияләр һәм материаллар куллану, юл хәрәкәтен оештыру проектларын эшләү һәм яңарту исәбенә саклап калырга, юл катламнарының сыйфатын һәм юл хәрәкәте иминлеген арттырырга мөмкинлек бирәчәк.

2.5 Автомобильләштерү дәрәҗәсе, юл хәрәкәте параметрлары фаразы

Владимир өлкәсенең торак пунктлары өчен автомобильләштерү дәрәҗәсе фаразы «Татарстан Республикасының шәһәр төзелешен проектлауның республика нормативлары»нда бар. Фаразланган мәгълүматлар базасында 2035 елга кадәр озак вакытлы чорга Олы Качык авылы муниципаль берәмлегендә яшәүчеләрнең шәхси җиңел автомобильләр белән тәэмин ителүен фаразларга була:

- 2020 елда-320,9 җиңел автомобиль;
- 2035 елда-493,9 җиңел автомобиль.

Юл хәрәкәте параметрларын билгеләү юлда аварияләрне киметү буенча чараларны билгеләгәндә, шулай ук кисешүдә юл хәрәкәтен җайга салуны камилләштерү өчен аерылгысыз бер өлеш булып тора. Юл хәрәкәтенең төп параметрларына түбәндәгеләр керә:: хәрәкәт ешлыгы, Яшел сигналга килү ешлыгы, транспорт агымын китерүнең динамик коэффициенты, автомобильләр чиратын киметү интервалы, хәрәкәт полосасын йөкләү коэффициенты, циклда яшел сигнал өлеше, чиратның артуы коэффициенты, автомобильләрдә һәм метрларда чиратның уртача озынлыгы, автомобиль тукталышларының чагыштырмача саны, тукталышсыз үтү коэффициенты.

Бүгенге вәзгыятьне һәм социаль-икътисади үсешнең килеп туган трендларын анализлау җирлектә юл хәрәкәте параметрларына шактый үзгәрешләр кертү көтелми, юл челтәренең тыгызлыгы сизелерлек үзгәрмәячәк, дигән нәтиҗә ясарга мөмкинлек бирә.

2.6 Юл хәрәкәте куркынычсызлыгы күрсәткечләрен фаразлау

Транспорт инфраструктурасының әйләнә-тирәлеккә зыянлы йогынтыны киметү өлкәсендәге бурычлары булып тора:

- транспортның кеше саулыгына зыянлы йогынтысын йогынты күләмен, ташландыклар һәм ташландыклар күләмен, барлык төр транспортта калдыклар санын киметү хисабына киметү;
- транспорт чараларын ягулыкның экологик чиста төрләренә күчүне мотивацияләү.

Транспортның әйләнә-тирә мохиткә зыянлы йогынтысын һәм килеп туган зыянны киметү өчен кирәк:

- транспортның һава һәм су тирәлегенә һәм кеше сәламәтлегенә экологик куркынычсыз транспорт чараларын куллану хисабына зыянлы йогынтысын киметергә;
- ягулык-энергетика ресурсларының альтернатив чыганакларында (нефть чыгышында булмаган) эшләүче транспорт чараларын куллануны стимуллаштырырга.

Транспорт-юл комплексының әйләнә-тирәлеккә тискәре йогынтысын киметү өчен автотранспорт чараларының санын арттыру һәм автомобиль юлларында хәрәкәт ешлыгын арттыру шартларында түбәндәге чараларны тормышка ашыру күздә тотыла::

- кышкы чорда, бигрәк тә кышкы чорда, бозлавыкка каршы материалларның тискәре йогынтысын киметергә мөмкинлек бирә торган гомуми файдаланудагы автомобиль юлларын карап тотуның яңа ысулларын эшләү һәм гамәлгә кертү;
- әйләнә-тирә мохитне зарарлы йогынтылардан саклау чаралары белән автомобиль юлларын төзекләндерү, тавыш йогынтысы дәрәҗәсен киметү һәм тирә-юнь территорияләрен пычрату өчен автомагистральләр буенда ясалма һәм үсемлек киртәләрен куллануны да кертеп.

Шулай итеп, аварияләрнең төп күрсәткечләренең киләчәктә кимүен фаразларга мөмкин.

2.7 Транспорт инфраструктурасының әйләнә-тирә мохиткә һәм халык саулыгына тискәре йогынты ясавын фаразлау

Транспорт инфраструктурасының әйләнә-тирәлеккә зыянлы йогынтыны киметү өлкәсендәге бурычлары булып тора:

- транспортның кеше саулыгына зыянлы йогынтысын йогынты күләмен, ташландыклар һәм ташландыклар күләмен, барлык төр транспортта калдыклар санын киметү хисабына киметү;

- транспорт чараларын ягулыкның экологик чиста төрләренә күчүне мотивацияләү.

Транспортның әйләнә-тирә мохиткә зыянлы йогынтысын һәм килеп туган зыянны киметү өчен кирәк:

- транспортның һава һәм су тирәлегенә һәм кеше сәламәтлегенә экологик куркынычсыз транспорт чараларын куллану хисабына зыянлы йогынтысын киметергә;
- ягулык-энергетика ресурсларының альтернатив чыганакларында (нефть чыгышында булмаган) эшләүче транспорт чараларын куллануны стимуллаштырырга.

Транспорт-юл комплексының әйләнә-тирәлеккә тискәре йогынтысын киметү өчен автотранспорт чараларының санын арттыру һәм автомобиль юлларында хәрәкәт ешлыгын арттыру шартларында түбәндәге чараларны тормышка ашыру күздә тотыла::

- кышкы чорда, бигрәк тә кышкы чорда, бозлавыкка каршы материалларның тискәре йогынтысын киметергә мөмкинлек бирә торган гомуми файдаланудагы автомобиль юлларын карап тотуның яңа ысулларын эшләү һәм гамәлгә кертү;
- әйләнә-тирә мохитне зарарлы йогынтылардан саклау чаралары белән автомобиль юлларын төзекләндерү, тавыш йогынтысы дәрәҗәсен киметү һәм тирә-юнь территорияләрен пычрату өчен автомагистральләр буенда ясалма һәм үсемлек киртәләрен куллануны да кертеп.

Тулаем алганда, транспорт инфраструктурасының әйләнә-тирәлеккә һәм халык саулыгына тискәре йогынтысын, барыннан да элек, экологик яктан чиста транспорт чараларын һәм транспорт инфраструктурасын төзекләндерү материалларын куллануга күчү хисабына киметү фаразлана.

3 Транспорт инфраструктурасын үстерүнең принципиаль вариантлары һәм транспорт инфраструктурасын үстерүнең максатчан күрсәткечләре (индикаторлары) буенча аларны эреләндерелгән бәяләү, алга таба тормышка ашыруга тәкъдим ителә торган вариантны сайлап алу

Гамәлгә кертелә торган чараларның нәтиҗәлелеген бәяләү өчен максатчан күрсәткечләр мөһим, алар хәрәкәт иминлеген, автомобильләрдә пассажирлар йөртүнең тизлеген һәм аларның экономиялелеген тәэмин итүдә уңай нәтиҗәләргә нинди дәрәҗәдә ирешелгән сорауга җавап бирергә тиеш.

Эшләнелә торган күрсәткечләр системасы иң алдынгы дөнья тенденцияләре нигезендә муниципаль берәмлекнең транспорт системалары үсешенә ярдәм итәргә тиеш. Транспорт инфраструктурасын үстерүнең максатчан күрсәткечләренә (индикаторларына) транспорт инфраструктурасы үсешенең техник-икътисадый, финанс һәм социаль-икътисадый күрсәткечләрен, шул исәптән халыкка һәм икътисадый эшчәнлек субъектларына транспорт хезмәте күрсәтүнең куркынычсызлыгы, сыйфаты һәм нәтиҗәлелеге күрсәткечләрен үз эченә ала. Әлеге проектны эшләү

максатларында түбәндәге максатчан күрсәткечләр системасы кабул ителде:

- норматив хәлдә булган җәмәгать транспорты тукталышлары саны (берәмлек);

- мәдәният һәм мәгариф объектларының вакытлы парковкалар белән тәэмин ителеше дәрәҗәсенең туры килүе (%).

Татарстан Республикасы һәм Алабуга муниципаль районының социаль-икътисадый үсеш стратегияләре белән өч мөмкин сценарий карала.

Төп сценарий район өчен уңайлы үсеш темплары белән икътисадның тотрыклы, планлы үсешен күздә тота. 2015 елдан 2035 елга кадәр тулаем территориаль продуктның җыелган үсеш темпы уңай дөнья икътисадый вәзгыяте шартларында 1,7 тапкыр артыр дип фаразлана. «Алабуга» җитештерү-сәнәгать тибындагы махсус икътисадый зонаны үстерү хисабына предприятиеләр хезмәткәрләре саны 2015 елдан 2035 елга кадәр 15% ка артачак. Халык саны да тотрыклы рәвештә үсәчәк. 2015 ел белән чагыштырганда җитештерүчәнлек 2035 елда 1,85 тапкыр артачак. Инновацион җитештерү өлеше 2035 елда 5,7% тан 15% ка кадәр артачак. ВТПДА кече һәм урта бизнес өлеше 2035 елга карата 0,9% ка артыр дип фаразлана, ә кече һәм урта бизнес предприятиеләрендә мәшгульләр саны 2035 елга барлык предприятиеләр хезмәткәрләренең гомуми күләмендә 5% ка артачак. Халыкның торак белән тәэмин ителеше уртача темплар белән арта, һәм 2035 елга ул 1 кешегә 30,1 кв.метр торак тәшкил итәчәк.

Ел саен 5 – 6% үсеш алган туристлар саны арта, районның бизнес өчен инвестицияләр җәлеп итүчәнлеге арта. Районның икътисади үз-үзен тәэмин итү дәрәҗәсе 0,55 тән 0,81% ка кадәр үсәр дип фаразлана. Тулаем алганда, үсешнең төп сценарие барлык куелган бурычларны һәм Инвестицион проектларны тормышка ашыруны күздә тота.

Оптимистик сценарий дөнья икътисадый хәлен яхшырту тенденцияләренә нигезләнә, Алабуга шәһәре икътисадының динамик үсеше белән характерлана.

Тулай территориаль продукт югарырак темплар белән арта, 2035 елда җыелган үсеш темпы 2015 елга карата 1,9% тәшкил итәчәк. Сәнәгать, авыл хуҗалыгы актив үсә, торак төзелеше актив алып барыла. Халыкның тормыш сыйфаты яхшыра.

Спорт белән даими шөгыльләнүчеләрнең дәрәҗәсе ел саен 3-4% ка арта һәм 2035 елга 56% ка җитә. Халыкның керемнәре 2035 елга 2,3 тапкырга артачак. Бюджет керемнәре арта, муниципаль берәмлек инфраструктурасы яңартыла, бу туризм үсешенә ярдәм итә. 2035 елга туристлар агымы 3,4 тапкырга арта. «Алабуга» махсус икътисадый зонасы үсешен дәвам итә, предприятиеләр һәм хезмәткәрләр саны арта, вак һәм урта производстволар үсә. ВТПДА кече һәм урта бизнес өлеше 2035 елда 35 % ка җитә, әмма эшкәртү сәнәгатенең төп көче булып кала бирә.

Инерция сценарие дөнья икътисадының тышкы факторларының муниципаль берәмлекнең икътисади үсеш темплары югары булмаган дәрәҗәдә йогынтысын күздә тота. Тулай территориаль продукт үсә, әмма шактый түбән темпларда. Предприятиеләр кыенлыкларны кичерүләрен дәвам итә. Чит ил

чималы белән бәйле кайбер производстволарны ябу да ихтимал. ВТПДА кече һәм урта бизнес өлеше кими. Эшсезлек дәрәҗәсе югары дәрәҗәдә, һәм 2020 елдан гына да кимергә мөмкин. Районның үз-үзен тәэмин итү дәрәҗәсе түбән дәрәҗәдә саклана. Бюджетның үз акчалары муниципаль программаларны тулысынча гамәлгә ашыруга җитми. Әмма туризмны үстерү дәвам итә, туристлар агымы 2035 елга, шәһәрнең тотрыклы бренды аркасында, 1,8 тапкырга артачак. Инвестицияләр күләме кими. Татарстан Республикасының гомуми күләмендә инвестицияләр өлеше якынча 5 % дәрәҗәсендә саклана, 2035 елга кадәр 5,7 % ка кадәр, «Алабуга»СҖТ МИЗ үсеше нәтиҗәсендә.

Бәян ителгәннәр нигезендә, Олы Качык авылы муниципаль берәмлегендә тормышка ашыру өчен транспорт инфраструктурасы үсешенең база вариантын санау иң кулай.

4 Транспорт инфраструктурасын үстерү вариантын тормышка ашыруга, транспорт объектларының техник-икътисадый параметрларын, чараларны (инвестицион проектларны) тормышка ашыру чиратлылыгын (инвестиция проектларын) проектлау, төзү, реконструкцияләү буенча чаралар (инвестицион проектлар) исемлеге)

4.1 Транспорт төрләре буенча транспорт инфраструктурасын үстерү чаралары

4.1.1 Автомобиль транспорты

Олы Качык авыл җирлеге территориясендә юл буе сервисы объектларын урнаштыру буенча дәүләт һәм җирле дәрәҗәдәге стратегик һәм территориаль планлаштыру документларында каралмаган.

Авыл җирлегенең юл челтәрен үстерү чаралары әлеге ПКТИНЫҢ 4.6 бүлекчәсендә каралды.

4.1.2 Тимер юл транспорты

Олы Качык авылы территориясе буенча «Казан – Екатеринбург»тизйөрешле тимер юл магистрале узачак. РФ территориясе буенча гомуми озынлыгы 766 км тәшкил итәчәк.

4.1.3 Су транспорты

Су транспорты буенча транспорт инфраструктурасын үстерү чаралары җирле бюджет акчалары җитмәүгә һәм әлеге юнәлешләрнең үсеш перспективалары булмауга бәйле рәвештә планлаштырылмый.

4.1.4 Һава транспорты

Һава транспорты буенча транспорт инфраструктурасын үстерү чаралары

җирле бюджет акчалары җитмәүгә һәм әлеге юнәлешләрнең үсеш перспективалары булмауга бәйле рәвештә планлаштырылмый.

4.2 Гомуми файдаланудагы транспортны үстерү, транспорт-күчеп утыру төеннәрен булдыру буенча чаралар

Гомуми файдаланудагы автомобиль транспортында халыкка хезмәт күрсәтүнең гамәлдәге системасы хәзерге вакытта тулаем алганда Олы Качык авыл җирлеге халкының транспорт хезмәтләренә булган ихтыяҗын канәгатьләндерә.

Автомобильләштерү дәрәҗәсен арттыру шартларында җәмәгать транспортының әйләнә - тирәлеккә тискәре йогынтысын киметү өчен күчмә составның альтернатив ягулыкка күчү зарур. Хәзерге вакытта «автомобиль, тимер юл, диңгез, елга, авиация транспорты һәм махсус техника буенча аерым подпрограммаларга бүленеп газ-мотор техникасын гамәлгә кертү» дәүләт программасы эшләнде, аның кысаларында экологик күрсәткечләр югары булган транспорт техникасын өстенлекле файдалануны икътисадый стимуллаштыру планлаштырыла.

Табигый тикшерүләр күрсәткәнчә, тикшерелүче муниципаль берәмлек территориясендә җәмәгать транспорты тукталышларын төзекләндерү буенча чаралар комплексы үткәрергә кирәк. 10 нчы таблицада Олы Качык авылы муниципаль берәмлеге территориясендә тукталыш пунктларын норматив хәлгә китерү буенча чаралар исемлеге тәкъдим ителгән.

10 нчы Таблица-гомуми файдаланудагы автомобиль маршрут транспортының тукталыш пунктларын төзекләндерү буенча чаралар

№	Чара	Сан	Тукталыш пункты исеме
1	Утырту мәйданчыгы	1	Зур Качка Н. п.
2	Тукталыш мәйданчыгы төзелеше	1	Т. п. б. Качка,Б. Тарловка т. п. (киресен)
4	Җәяүлеләр кичү юлын урнаштыру	1	Зур Качка Н. п.
5	Тукталыш билгеләрен кую	1	Зур Качка Н. п.
6	Яктырту	3	Т. п. б. Качка, Б. Тарловка т. п. (турыдан-туры), Б. Тарловка т. п. (кирегә))

Тукталыш пунктларын төзекләндерү буенча чаралар " гомуми файдаланудагы автомобиль юллары. Төзекләндерү элементлары. Гомуми таләпләр».

Җәмәгать транспорты тукталышларын төзекләндерү һәм күчмә составны алмаштыру буенча чаралар үткәргәндә инвалидларның юл хуҗалыгы объектларына үтүен тәэмин итү чараларын (ОДМ 218.2007–2011) проектлаштыру буенча Методик рекомендацияләрне, шулай ук РФ Транспорт министрлыгының «автомобиль транспорты һәм шәһәр җир өсте электр транспорты, автовокзал, автостанцияләр һәм күрсәтелә торган хезмәтләрнең инвалидлары арасыннан пассажирлар өчен үтемлелеген тәэмин итү тәртибен раслау турында»2015 елның 1 декабрендәге 347 номерлы боерыгы таләпләрен исәпкә алырга кирәк.

4.3 Бердәм парковка пространствосын үстерүне дә кертеп, җиңел автомобиль транспорты өчен инфраструктураны үстерү чаралары

Хәзерге вакытта Олы Качыккино муниципаль берәмлеге территориясендә җиңел автомобиль транспорты өчен транспорт инфраструктурасы объектларының күп өлеше, юл сервисы объектларын да кертеп, «Идел»М-7 федераль әһәмияттәге юлда урнашкан.

Җирлекнең генераль планы проектында юл сервисы объектларын төзү каралмаган.

Проектлауның сайлап алынган варианты кысаларында җиңел автомобиль транспорты өчен инфраструктура үсешенең төп юнәлеше булып бердәм парковка пространствосын булдыру һәм аның нәтиҗәле эшләве тора. Шул ук вакытта парковка пространствосына кытлык булырга тиеш.

Гамәлдәге парковка пространствосын бәяләгәндә Б. Качка, Малореченский һәм Тарловка авылларында парковка урыннары кытлыгы ачыкланды. Парковка пространствосына кытлыкны булдырмас өчен 14 машина урыны булган ТС вакытлыча саклау урыннарын оештыру планлаштырыла.

ТСЛАРНЫ вакытлыча саклау өчен проектлаштырыла торган парковка Исемлеге 11 нче таблицада күрсәтелгән.

11 нче Таблица-ТС вакытлыча саклау өчен проектлаштырыла торган парковка

№ п/п	Урнашу	Машина-урынга
1	Олы Качка авылы, Мәктәп ур., 12	56
2	Малоречинский п., Үзәк ур., 1 А	19
	Барлыгы	75

Парковка пространствосы дефицитын булдырмау буенча чараларны гамәлгә ашыру җирле бюджет хисабына башкарылачак.

4.4 Җәяүлеләр һәм велосипед хәрәкәте инфраструктурасын үстерү чаралары

Олы Качык авылы муниципаль берәмлеге территориясендә җәяүлеләр һәм велосипед хәрәкәте инфраструктурасын үстерү чаралары планлаштырылмый.

4.5 Йөк транспорты, Коммуналь һәм юл хезмәтләре транспорт чаралары өчен инфраструктура үсеше буенча чаралар

Йөк транспорты, Коммуналь һәм юл хезмәтләре транспорт чаралары өчен инфраструктура үсеше буенча чаралар планлаштырылмый.

4.6 Җирлектәге юллар челтәрен үстерү буенча чаралар

Олы Качык авыл җирлеге муниципаль берәмлегенең генераль планы белән авыл җирлегенең терәк урам-юл челтәрен үстерү максатларында юллар төзү, ремонтлау һәм аларны карап тоту буенча чаралар планлаштырыла:

- яңа торак төзелеше мәйданчыкларында 2,5 км озынлыкта урамнар һәм юллар төзү;
- 15,466 км гамәлдәге торак төзелеше территориясендә урамнарны һәм юлларны реконструкцияләү

Юллар челтәрен үстерү максатыннан, авыл җирлегендә юлларны ремонтлау һәм карап тоту буенча чаралар планлаштырыла.

Юл хәрәкәте иминлеген арттыру максатларында, бу юнәлештә юл хәрәкәтен оештыруның нәтиҗәлелеген арттыру буенча комплекслы чара гамәлгә ашырылырга тиеш, ул үз эченә түбәндәге чараларны ала:

- юлларның аерым участокларында яки төрле зоналарда транспорт чаралары хәрәкәтенең тизлек режимы;
- аерым территорияләргә транспорт чараларыннан файдалану мөмкинлеген чикләү;
- гамәлдәге юл шартлары булдырыла торган куркынычлык (конфликтлы ситуацияләр) хәрәкәтенә һәм факторларына киртәләрне бетерү;

- белем бирү оешмаларына балаларның куркынычсыз хәрәкәте маршрутларын тәэмин итү;

- автомат режимда эшләүче Юл хәрәкәте кагыйдәләрен бозуны фото - һәм видеофиксацияләү чараларын урнаштыру.

Шулай ук юл хәрәкәте мониторингы системасын оештыру, транспорт агымнары детекторларын урнаштыру, ОДД буенча документлар җыю һәм саклауны оештыру, мәгълүмат базаларын формалаштыру һәм алып бару принциплары, мәгълүматка керү шартлары, аны актуальләштерүнең ешлыгы буенча да бурыч хәл ителергә тиеш.

Әлеге чараларны детальләштерү РФ Транспорт министрлыгының «Юл хәрәкәтен оештыру проектларын һәм схемаларын әзерләү кагыйдәләрен раслау турында»2015 елның 17 мартындагы 43 номерлы боерыгы белән регламентланган юл хәрәкәтен оештыру проектларын һәм схемаларын эшләү юлы белән тормышка ашырыла.

5 Транспорт инфраструктурасын үстерү вариантын гамәлгә ашыруга тәкъдим ителә торган транспорт инфраструктурасы объектларын проектлау, төзү, реконструкцияләү буенча чараларны (инвестиция проектларын) финанслау күләмнәрен һәм чыганакларын бәяләү

Конкрет объекттагы чаралар исемлеге проект-смета документациясен эшләгәннән соң детальләштерелә. Чаралар бәясе, уздырылган шундый ук чараларның бәясенә нигезләнеп, якынча билгеләнгән.

Программа чараларын тормышка ашыру Олы Качык авыл җирлеге бюджеты һәм өстәмә финанслау чыганакларын җәлеп итеп гамәлгә ашырыла. Татарстан Республикасы Авыл хуҗалыгы һәм азык-төлек министрлыгына кергән чараларны финанслауның еллык күләме чираттагы финанс елына Олы Качык авыл җирлеге бюджетын эшләгәндә билгеләнә.

Программа чараларын тормышка ашыру өчен кирәкле финанс чараларының гомуми күләме 46061,163 тәшкил итә

Программаны тормышка ашыруга киткән чыгымнар турында мәгълүмат 12 нче таблицада бирелгән.

Таблица 12-чараларны финанслау күләмнәрен һәм чыганакларын бәяләү

№ п/п	Чараның исеме	Финанслау күләме, мең сум.						Финанслау чыганаклары
		2019	2020	2021	2022	2023	2024-2035	

Максат: муниципаль берәмлек халкы өчен транспорт комплексы хезмәтләреннән югары дәрәҗәдә файдалану мөмкинлеген һәм сыйфатын тәэмин итә торган Олы Качык авыл җирлеге муниципаль берәмлегенең заманча, нәтиҗәле һәм куркынычсыз транспорт инфраструктурасын үстерү.								
Бурыч: транспорт хезмәте күрсәтүнең нәтиҗәлелеген һәм сыйфатын күтәрү								
Тимер юл транспорты								
1	Казан-Екатеринбург югары тизлекле тимер юл магистрале төзелеше	-	-	-	-	-	-	Федераль бюджет
Автомобиль транспорты								
2	Җәмәгать транспорты тукталышларын норматив хәлгә китерү	600	670	-	-	-	-	Төбәк бюджеты
3	ТС вакытлыча саклау урыннарын оештыру	-	-	2443,4	2443,4	-	-	Төбәк бюджеты
4	Юл хәрәкәте куркынычсызлыгы буенча чаралар	10						Җирле бюджет
5	ДМХ буенча чаралар		30	30	30			Җирле бюджет
5.1	Олы Тарловка авылы, Югары ур.	1384,563	3000			3000		Төбәк бюджеты
5.2	пос Малоречинский ур., Чәчәк урамы			1800,0				Төбәк бюджеты
5.3	Олы Тарловка авылы, Түбән ур.			1800,0				Төбәк бюджеты
5.4	пос Малоречинский ур., Луговая ур.			1880,0				Төбәк бюджеты
5.5	пос Малоречинский,						3240,0	Төбәк бюджеты

	Заречная ур .							
5.6	пос Малоречинский ур., Родниковая ур.		1200					Төбәк бюджеты
5.7	Олы Качка авылы, Совет ур.				1440,0			Төбәк бюджеты
5.8	Олы Тарловка авылы, Кояшлы ур.					1800,0		Төбәк бюджеты
5.9	Олы Качка авылы, Совет ур.						3000,0	Төбәк бюджеты
5.10	Олы Качка авылы, Мәктәп ур., Светлая ур.						3000,0	Төбәк бюджеты
5.11	Олы Качка авылы, Совет ур.						3000,0	Төбәк бюджеты
Барлыгы:		1994,563	4900.0	7953,4	3913,4	4800,0	12240,0	Төбәк бюджеты
Барлыгы (финанслау чыганаклары буенча):		35701,363						Төбәк бюджеты
		100						Җирле бюджет
Нибары:		35801,363						

6 Транспорт инфраструктурасын үстерү вариантын тормышка ашыруга тәкъдим ителә торган транспорт инфраструктурасы объектларын проектлау, төзү, реконструкцияләү буенча чараларның (инвестицион проектларның) нәтиҗәлелеген бәяләү

Транспорт инфраструктурасы объектларын проектлау, төзү, реконструкцияләү буенча чараларның (инвестицион проектларның) нәтиҗәлелеген бәяләү, төп күрсәткечләр белән, Олы Качык авылы муниципаль берәмлегенең транспорт инфраструктурасын үстерүнең максатчан күрсәткечләрен (индикаторларын) чагыштыру нигезендә башкарылды. Төп максатчан күрсәткечләр өчен транспорт инфраструктурасының торышын характерлаучы күрсәткечләр кабул ителде.

Муниципаль берәмлекнең юл челтәре торышын яхшыртудан социаль-икътисади нәтиҗә түбәндәгеләрдә чагыла::

- юл йөрү уңайлыгын һәм уңайлылыгын арттыру, юл челтәренең сыйфат күрсәткечләрен яхшырту хисабына юл-транспорт һәлакәтләренең куркынычын киметү;
- экономия вакыт хисабына арттыру, уртача тизлек хәрәкәте;

- гражданнар өчен дә, муниципаль берәмлек предприятиеләре һәм оешмалары өчен дә транспорт йөртүгә чыгымнарны киметү;
- даими маршрутлар буенча автомобиль транспортында пассажирлар йөрткәндә транспорт хезмәтләре күрсәтүнең һәркем өчен мөмкин булуын һәм сыйфатын күтәрүне тәэмин итү.

Программаны тормышка ашыруның нәтиҗәлелеген бәяләү хисап чорында, тулаем алганда, программаны тормышка ашыру тәмамланганнан соң башкарыла. Бәяләү критерийлары булып тора: нәтиҗәлелеге, Нәтиҗәлелеге, финанс үтәлеше.

Программаны тормышка ашыру барышында ирешелгән нәтиҗәләрнең һәм егереализация белән бәйле финанс чыгымнары нисбәтен нәтиҗәлелек чагылдыра. Нәтиҗәлелек программаның максатчан күрсәткечләренә ирешү дәрәҗәсен чагылдыра. Финанс ягыннан үтәү чагылдыра нисбәтен факттагы финанс чыгымнары белән бәйле программаны гамәлгә ашыру, һәм ассигнованиеләр расланган Чираттагы финанс елына.

Олы Качык авыл җирлеге муниципаль берәмлегенең матбугат чаралары характеристикасы 13 нче таблицада китерелгән.

14 нче таблицада Олы Качык авылы муниципаль берәмлегенең транспорт инфраструктурасы объектларын проектлау, төзү һәм реконструкцияләү буенча ПРКТИ чараларын гамәлгә ашыруның нәтиҗәлелеген бәяләү өчен төп максатчан күрсәткечләрнең мәгънәләре тәкъдим ителгән.

13 нче Таблица-Олы Качык авыл җирлеге муниципаль берәмлеге чаралары характеристикасы

№ п/п	Чараның исеме	Социаль-икътисади нәтиҗә	Шәһәр төзелешен проектлау нормативларына туры килү
Максат: муниципаль берәмлек халкы өчен транспорт комплексы хезмәтләреннән югары дәрәҗәдә файдалану мөмкинлеген һәм сыйфатын тәэмин итә торган Олы Качык авыл җирлеге муниципаль берәмлегенең заманча, нәтиҗәле һәм куркынычсыз транспорт инфраструктурасын үстерү.			
Бурыч: транспорт хезмәте күрсәтүнең нәтиҗәлелеген һәм сыйфатын күтәрү			
Тимер юл транспорты			
1	Мәскәү – Түбән Новгород – Казан югары тизлекле тимер юл магистрале төзелеше	Халыкка хезмәт күрсәтү һәм йөк ташу сыйфатын	Ярашлылык

		арттыру	
Автомобиль транспорты			
2	Җәмәгать транспорты тукталышларын норматив хәлгә китерү	Пассажирлар йөртү хезмәтләрен күрсәтү сыйфатын күтәрү	Ярашлылык
3	ТС вакытлыча саклау урыннарын оештыру	Мәдәният һәм мәгариф объектларының һәркем өчен мөмкин булуын арттыру	Ярашлылык
4	Яңа торак төзелеше мәйданчыкларында урамнар һәм юллар төзелеше	Халыкка хезмәт күрсәтү сыйфатын арттыру	Ярашлылык
5	Гамәлдәге торак төзелеше территориясендә урамнарны һәм юлларны реконструкцияләү	Халыкка хезмәт күрсәтү сыйфатын арттыру	Ярашлылык

Олы Качык авылы муниципаль берәмлегенең транспорт инфраструктурасы предприятиеләре тарафыннан гамәлгә ашырыла торган чараларның нәтиҗәлелеген бәяләү өчен төп максатчан күрсәткечләрнең 14 нче таблицасы

Күрсәткеч исеме	Бер. үлчәү	Күрсәткечнең әһәмияте, шул исәптән:						
		2018 нче ел. (база)	2019 ел.	2020 ел.	2021 ел.	2002 ел.	2023 ел.	2024 – 1935 ел.
Пассажирлар ташу								
Җәмәгать транспорты маршрутлар ында норматив халәттә	берәмлек	0	2	3	3	3	3	3

тукталыш пунктлары саны								
Автомобиль транспорты								
Мәдәният һәм мәгариф объектлары янында вакытлыча парковка белән тәэмин ителгән дәрәҗәнең туры килүе	процент	0	50	100	100	100	100	100
Гомуми файдалануда гы юл озынлыгы	км	27,406	27,406	27,406	27,406	27,406	27,906	29,906
УДС тыгызлыгы	км/км^2	0,32	0,32	0,32	0,32	0,32	0,33	0,35

7. Институцион үзгәртеп корулар, транспорт инфраструктурасы объектларын проектлау, төзү, реконструкцияләү өлкәсендә эшчәнлекне хокукый һәм мәгълүмати тәэмин итүне камилләштерү буенча тәкъдимнәр

Әлеге эшнең 1 бүлеген эшләү кысаларында Олы Качык авыл җирлеге территориясендә икътисадый, сәяси, хокукый һәм социаль институтлар системасының эшләү шартларына үткәрелгән анализ хуҗалык эшчәнлегенең формаль һәм формаль булмаган шартлары хуҗалык итүнең базар шартларына туры килүен күрсәтте. Милек мөнәсәбәтләре гамәлдәге законнар нигезендә җайга салынган: шәхси сектор булдырылды; базар тибындагы учреждениеләр һәм оешмалар (коммерция банклары, инвестиция фондлары h. б.) формалаштырылды; халык хуҗалыгы белән идарә итү системасында икътисадый, барыннан да элек, бюджет һәм салым буенча административ чыгымнарны алыштыру уңышлы бара. Эшкуарлык һәм көндәшлек үсә,

хуҗалык итүче субъектлар арасында ирекле килешү нигезендә яңа базар структуралары формалаша. Гамәлдәге норматив-хокукый база социаль-икътисадый сәясәтне нәтиҗәле гамәлгә ашырырга, һәм шул рәвешле һәр өлкәдә дә, комплекста да муниципаль берәмлекнең динамик үсеше өчен шартлар тудырырга мөмкинлек бирә. Җирле үзидарә органнары тарафыннан үткәрелә торган сәясәт халыкның гамәлдәге хакимияткә ышаныч дәрәҗәсен күтәрүгә, шул рәвешле инвестицион климатны яхшыртуга һәм эшкуарлыкны активлаштыруга юнәлдерелгән.

Шулай итеп, Олы Качык авыл җирлеге территориясендә институциональ үзгәртеп коруларга ихтыяҗ юк. Транспорт инфраструктурасы объектларын проектлаштыру, төзү, реконструкцияләү өлкәсендә эшчәнлекне тормышка ашырганда үзара бәйләнешләрнең характерын үзгәрешсез калдыру күздә тотыла.